

Nr 346.

Av herr **Senander m. fl.**, *angående vissa ändringar i förordningen rörande erkända arbetslöshetskassor.*

Trots att det nu råder s. k. högkonjunktur kan de arbetslösas antal i landet beräknas till över 75 000. Denna enkla uppgift är mer än tillfyllest för att göra klart, att arbetslöshetsproblemet är en hela samhällets angelägenhet. I princip har man ju också erkänt detta genom antagandet av förordningen av den 15 juni 1934 om »erkända arbetslöshetskassor».

Men om principen, om också i ofullständig form, är erkänd, så måste detta erkännande åtföljas av effektiva åtgärder från samhällets sida.

Det är framför allt detta, som utgör bristen i förordningen av den 15 juni 1934. Det svenska näringslivet och därmed arbetstillfällena ägas och kontrolleras i huvudsak av enskilda eller privata sammanslutningar, vars drivfjäder är profiten. Detta förhållande är lagskyddat, men därtill är arbetsgivarnas oinskränkta diktatoriska rätt att efter eget gottfinnande kasta människor i arbetslöshet godkänd genom att statens organ, arbetsdomstolen, i ett prejudicerande utslag slagit fast företagarens rätt (i egenskap av ägare) att antaga eller avskeda efter eget gottfinnande i enlighet med den i avtalen förekommande s. k. paragraf 23. Ja än mer! Arbetsdomstolen har i prejudicerande dom slagit fast, att paragraf 23 även skall anses vara tillfinnandes i avtalen, även om det lyckas för arbetarna att förhindra dess införande.

Detta företagarnas diktaturinnehav utgör ett av skälen till vår principiella uppfattning, att kostnaderna för en effektiv arbetslöshetsförsäkring skola påföras arbetsgivarna och staten, i stället för att de nu äro påförda arbetarna och staten.

Invändningen att varje försäkringsform kräver, att försäkringstagarna själva måste bidra med premier, är ohållbar, då liknande av oss föreslagna premiebetalning redan finnes införd i lag av den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete. Denna form är dessutom befogad i samhällets eget intresse såsom en preventiv åtgärd mot spekulativa profittintressen. Vi erinra i det sammanhanget om bolagens åtgärder att i Gimo ställa massor av arbetare på bar backe.

Att det svenska näringslivet ekonomiskt orkar bära denna premiebetalning, därom ge Industribolagens årsberättelser tillräckligt bevismaterial. Vi bringa i samband därmed i åtanke de åtgärder, genom vilka S. K. F. på en gång kunde tillföra sina aktieägare över 65 miljoner kronor.

Ur förordningen om erkända arbetslöshetskassor böra rensas ut de ur A. K.-direktiven hämtade och andra reaktionära bestämmelser, såsom

exempelvis konfliktbestämmelserna, familjeförsörjarbegreppet och andra mot arbetarna riktade bestämmelser.

Trots att anslutning till erkänd arbetslöshetskassa stått öppen sedan år 1935, hava ännu inte mer än 10 erkända kassor bildats med en sammanlagd medlemssiffra av 103 000. Jämfört med de kalkyler beträffande antalet anslutna arbetare, som man använde sig av i riksdagen vid lagens antagande, utgör detta resultat rena fiaskot. Denna, trots en intensivt bedriven propaganda, ringa anslutning bottnar i de fackligt organiserade arbetarmassornas starka reagens mot direktivens innehåll. Inför denna reagens har det inte hjälpt att statliga tjänstemän på arbetarkongresser uppträtt precis som försäkringsagenter för enskilda företag för att skaffa »kunder».

Förordningens innehåll är också sådant, att man inom arbetarvärlden räknar med att få ännu mindre nytta av försäkringen vid nedåtgående konjunktur. Det synes oss därför böra vara riksdagen angeläget att ta saken under förnyad omprövning. Detta särskilt om man menar allvar med talet om att under goda konjunkturer vidtaga åtgärder av förebyggande karaktär, vilket främst säges vara avsikten med förordningen om erkända arbetslöshetskassor.

I överensstämmelse med ovanstående motivering yrka vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om att sådana förändringar i förordningen av den 5 juni 1934 rörande erkända arbetslöshetskassor utarbetas och framläggas inför riksdagen, att arbetsgivarna åläggas att bidra till kostnaderna för arbetslöshetsförsäkringen, att understödstiden vid längre arbetslöshet utökas samt att direktiven för erhållandet av hjälp i så måtto förändras, att rätten till understöd tillerkännes varje ofrivilligt arbetslös.

Stockholm i januari 1937.

Knut Senander.

H. Hagberg.

J. H. Brädefors.